

PENNINGS' KEERZIJDE

2012 – 2

In dit nummer een kort verslag van een bezoek aan de Erasmus Universiteit en verder laten we de penningen zien waar Waldemar Pennings in de afgelopen maanden op werd geattendeerd. Mocht U, beste lezer, ook interessante penningen tegenkomen, dan houden we ons aanbevolen voor melding in dit elektronische tijdschrift.

Interessante vorm van penningpresentatie

De Erasmus Universiteit in Rotterdam heeft een interessante penningcollectie. Deze collectie is op een bijzondere wijze toegankelijk gemaakt voor het publiek. Een aantal penningen ligt op traditionele wijze in twee kasten, maar door het glas boven de penningen aan te raken (een zogenaamd touchscreen) krijg je toegang tot de virtuele vitrine en kun je de penningen daarin laten omdraaien, vergroten en krijg je informatie over de penning. Ook kom je zo bij informatie over andere penningen in de collectie en de makers. Een groot aantal bekende namen komt dan voorbij. Ik kan het elke penningverzamelaar aanraden om hier eens een tijd rustig naar te kijken. De manier van presentatie is zeer te overwegen voor andere instanties met een eigen penningcollectie. Het is er naar mijn ervaring ontzettend rustig (zelfs de portier van het gebouw weet niet dat dit aanwezig is) en er is een cafetaria nabij in het zelfde gebouw. In de betreffende ruimte – de Erasmus Galerij – is vaak ook een andere presentatie van kunst en dat maakt een bezoek dubbel waard.

Adres: Erasmus Universiteit Rotterdam, tramlijn 21, Woudenstein, Burgemeester Oudlaan 50. Vanaf Rotterdam Centraal te bereiken met tram 21, uitstappen halte Woudenstein, dan ca 100 meter wandelen in de rijrichting van de tram. De eerste weg links is de Burg. Oudlaan. De tweede ingang rechts naar de Universiteit nemen en het eerste gebouw aan de rechterhand is Gebouw A. In het gedeelte met de Aula vindt men de Erasmus Galerij.

De Penning 28-37

Architect en penningverzamelaar Tom Senders ontwierp ter gelegenheid van zijn 65-ste verjaardag deze gelegenheidspenning. Daarbij speelde zijn werk als architect een belangrijke rol. De penning heeft een sterk architecturale opbouw, waarbij de opening op natuurlijke wijze de beide zijden met elkaar verbindt. Op een der zijden staat een golfvorm met daarboven de naam TOM. De golfvorm is de door Dom Hans van der Laan gehanteerde wijze

van aangeven van de grondverhouding van het Plastisch Getal 3:4. De getallen 28 en 37 die deze verhouding ook redelijk benaderen en samen opgeteld 65 zijn, staan voor het 37 jaar lang intensief werken bij architectenbureau De Twee Snoeken, waar Tom op 28-jarige leeftijd begon. Dit bureau werkte op basis van de gedachten van De Bossche School. In de reeks van maten van het Plastisch Getal zijn steeds twee opeenvolgende maten gelijk aan die van de tweede die op dat tweetal volgt: 12 16 21 28 37 49 65 ..... Deze tweetallen benaderen steeds in goede mate de grondverhouding 3:4. De diverse vormen in de penning hebben maten uit deze serie gekregen.

De penningen zijn in juni 2012 aan vrienden en bekenden uitgereikt en aan de verschillende medewerkers van De Twee Snoeken als dank en aandenken aan de jarenlange plezierige samenwerking.

De penning meet 37 bij 65 mm en er zijn er in 2012 honderd in messing gegoten bij G.J. van den Bergh in Schoonhoven.

Gra Rueb en Piet Esser

Al weer ruim een jaar geleden werd ik attent gemaakt op het werk van de beeldhouwster – medailleur Gra Rueb (1885-1972). Gra Rueb kreeg les van de Franse beeldhouwer Bourdelle en de Nederlander Toon Dupuis. De laatste maakte ook penningen en zal haar ongetwijfeld mede gevormd hebben in die richting. Gra Rueb maakte prachtige penningen in een voornamelijk klassieke traditie, ik laat een voorbeeld daarvan zien, de penning *Emma* uit 1928:

Meer over de kunstenaressen Gra Rueb, onder meer over haar penningwerk, vindt u op www.grarueb.nl

Nadat mevrouw Rueb in 1972 was overleden vonden haar erfgenamen een aantal penningen van andere kunstenaars in een penningkastje. Daaronder ook de twee volgende penningen van Piet Esser, uitgevoerd in keramiek. In de uitvoerige literatuur over Esser's penningwerk worden deze penningen niet gemeld, maar zij zijn volgens de signatuur op de achterzijde van zijn hand.

ontwerp:
Vincent Pieter Semeyn (Piet) Esser

diameter 11 cm

ontwerp:
Vincent Pieter Semeyn (Piet) Esser

lengte en breedte 7 cm

Blijkbaar zijn het ontwerpen die niet definitief in brons gegoten zijn. De rechter penning is qua vorm natuurlijk atypisch voor het werk van Esser, maar de randschriften, en de kleine figuurtjes in het penningvlak van de linker penning, sluiten naar mijn idee goed aan bij zijn vroege werk.

Tenslotte laat ik u nog een (onbekende) variant uit de Rembrandt-serie van Piet Esser zien. Deze penning kocht ik op een verzamelaarsmarkt, waar hij werd aangeboden als VPK-penning. Maar dat is hij dus duidelijk niet. Het moet een vroege variant uit de serie zijn, maar het is me (nog) niet gelukt om hem te plaatsen in die serie. Hij is zeer nauwkeurig gegoten (cire-perdue?), de vingerafdrukken van Esser zijn goed zichtbaar:

Vereniging PANN-IHAMAHU sponsorpenning

2012, uitvoering in terracotta. ± Ø 77mm, dikte 7 mm.

Voorzijde: PANN, IHAMAHU, AMBON, MALUKKU

Keerzijde: NORAITO AMAPATI

Deze penning heeft Corrie Luhulima gemaakt voor de Vereniging PANN-IHAMAHU. PANN staat voor: Persuaten Anak2 Negeri Noraito. De bedoeling is dat de vereniging een sponsorpenning kan geven aan donateurs die geldelijk bijdragen aan renovaties, zoals voor de kerk Bethfage in het dorpje Ihamahu op het Molukse eiland Pulau Saparua. Corrie's ouders komen uit dat dorp op het kleine eiland. Dat eiland heeft zij op de penning verbeeld, rechts boven het kleinste eilandje. Corrie is zelf geboren te Malang op Java in 1951, nadat haar ouders van het eiland waren gevlucht. Later is de familie naar Nederland vertrokken, zoals vele Molukkers uit het KNIL-verband. Het grote eiland is Ambon, Palua Haruku is het eiland rechts van het midden. Voor insiders is het leuk te weten dat Corrie het 3e kind is van Johan Luhulima en Pelpina Lisapaly. Ze woont al meer dan 40 jaar in Amsterdam en beeldhouwt al 10 jaar in steen. Het eiland heeft zij al een paar keer bezocht.

Wanneer de penning in productie is genomen, zal Pennings' Keerzijde er opnieuw aandacht aan besteden. De donaties komen geheel ten goede aan de renovaties. Op het internet is het restauratieproces goed te volgen.

website:

<http://www.sinar-noraito.nl/ger-bethfage-ihamahu.html>

youtube:

<http://www.youtube.com/watch?v=a1yvuw9IwM>

Postume penning door Elisabeth Varga

Portretpenning Hendrick de Keyser

Elisabeth Varga (1948-2011), 67 mm, brons

Bij haar heengaan in oktober 2011 liet Elisabeth Varga nog een onafgemaakte penningopdracht na. Een ontwerp met een portret van Hendrick de Keyser voor de gelijknamige vereniging. Het portretje en het idee waren al uitgewerkt, maar technisch niet voltooid. Gelukkig kon de penning met behulp van collega-penningmakers afgevormd

worden tot keramische modellen voor reproductie in de bronsgieterij. De Hendrick de Keyser penning is postuum uitgebracht en in 2012 al twee maal uitgereikt.

Nursery Crime

De betekenis van een penning moet, als het even kan, duidelijk zijn zonder toelichting. Toch is het nuttig om bij deze klassiek vormgegeven penning de aanleiding voor het modelé te verklaren. Een knuffel van Nederlandse makelij stond afgebeeld in opnamen van kinderporno. Die afbeelding zorgde in 2010 voor de opsporing van zedendelinquenten/producenten van kinderporno in de regio Amsterdam. Het grootschalig onderzoek dat volgde is in Nederland bekend geworden als de Amsterdamse Zedenzaak. Een fors aantal zeer jonge kinderen bleek te zijn misbruikt. De behandeling van de zedenzaak wordt in hoger beroep voortgezet in november 2012. Wereldwijd heeft de Amsterdamse Zedenzaak al tot meer dan 440 vervolgonderzoeken geleid.

Een overzicht van de gebeurtenissen staat op het internet bij Wikipedia:

http://nl.wikipedia.org/wiki/Amsterdamse_zedenzaak

De diameter van de penning is 82 mm en ze is uitgevoerd in terranova.

Tekst op de penning:

A NURSERY MAN IS A MAN WHO WORKS IN A PLACE WHERE
YOUNG PLANTS ARE GROWN IN ORDER TO BE SOLD.

Penningmakers: Christien Nijland en Lucie Nijland

De dames Nijland vinden het belangrijk dat penningen iets zeggen over de tijd waarin je leeft. Deze tijd kent het probleem van de snelle verspreiding van kinderporno via het internet en het georganiseerde kindermisbruik dat daar bij hoort. Ook is het de tijd van de toename van klokkenluiders die grootschalige fraudes bij bedrijf en overheid openbaar maken en vervolgens zelf slachtoffer worden van hun bekendmaking, mede door hun voorafgaande betrokkenheid bij de malafide constructies. Het een heeft niet met het ander te maken, behalve dat zij in de betreffende knuffel de klokkenluider zijn gaan zien, waaruit de Amsterdamse Zedenzaak volgde.

Arssen, 6 oktober 2012

Waldemar Pennings

(oude nummers van Pennings' Keerzijde via de website www.henkvandervorst.nl)

EINDE VAN DIT NUMMER VAN PENNING'S KEERZIJD